

F R E D N I N G S V Æ R D I E R

BANDHOLM JERNBANESTATION

LOLLAND KOMMUNE

Besigtigelsesdato:	13.01.2011
Besigtiget af:	Maria Wedel Gjelstrup
Journalnummer:	2010-7.82.07/360-0001
Kommune:	Lolland Kommune
Adresse:	Stationsvej 10, 4941 Bandholm
Betegnelse:	Bandholm Jernbanestation
Fredningsår:	1973
Omfang:	<i>Stationsbygningen (1869-70)</i>

— BYGNINGSBESKRIVELSE

Stationsbygningen er beliggende midt i Bandholm, overfor elværket. Foran bygningen er en asfalteret banegårdsplads og fra bagsiden er der direkte adgang til perron og spor.

Bandholm stationsbygning er en historicistisk bygning med høj muret sokkel opført i blank mur af røde sten. For og bagside er opbygget symmetrisk omkring et fremhævet midterparti med afsluttet gavltrekanter med et rundt vindue. Alle andre vinduer er rundbuede, indfattet af rundbuet stik og brystningsblændinger. Alle vinduer er ældre og grønmalede.

Bygningen har en profileret savsnitsfrise, der følger de rundbuede stik ved vinduerne. Gesimsen består af et par udkragede skifter med et standerskifte udformet som savsnitsfrise under. Denne frise føres rundt på gavlene.

Taget er af skifer og har et udhæng med udskårne spærender, mens gavlene afsluttes af grønmalede vindsceder, der er udskåret med små rundbuer.

Indvendigt er den nordlige ende indrettet og restaureret således at det oprindelige venteværelse fremstår med den originale farvesammensætning, terassogulv og høje paneler. Denne del er offentlig tilgængelig når jernbanemuseet er åbent. Den sydlige ende af bygningen er indrettet til bolig, og her er alle overflader nyere. Tagetagen er indrettet arkiv og opmagasinering for jernbanemuseet.

— BYGNINGSHISTORIE

Bandholm stationsbygning blev opført i 1869 i forbindelse med anlæggelsen af banen mellem Maribo og Bandholm. Bygningen rummede ventesal, banegårdsbeværtning, pakrum, kontor, post- og telegrafekspedition, samt bolig til stationsforvalteren.

I 1919-20 blev bygningen ombygget, således at hele bygningen nu blev indrettet og anvendt alene til stationsformål. Stationsforvalteren

flyttede i stedet til en nyopført villa nord for stationsbygningen. Senere blev der også indrettet telefonboks og toiletter i ventesalen. Bygningen havde oprindeligt tre hoveddøre fra stationspladsen og perronen, samt en midt i nordgavlen, som senere er blevet blændet. Alle tre døre var oprindelige 2-fløjede fyldningsdøre med et halvrundt overvindue.

Omkring stationsbygningen er senere blevet opført mindre bygninger med ekstra funktion til stationen. Mod syd en lille træbygning til toiletter, brænderum og vaskerum for stationsforstanderen. I dag er denne bygning møderum. Nord for stationsbygningen opførtes i 1919 et varehus med læsserampe.

Den midterste skorsten er på et tidspunkt blevet fjernet, men skorstenspipen er genopført ved en restaurering i midten af 90'erne. Udover dette fik bygningen i 1994 en større gennemgang med efterfølgende restaurering, der har givet bygningen det udtryk den har i dag, som ligger tæt op af den oprindelige løsning.

Stationsbygningen fungerede som jernbanestation frem til 1950'erne, hvor banen fra Maribo til Bandholm blev nedlagt. I forbindelse med udstykningen af et nyt parcelhuskvarter var stationen truet af nedrivning på grund af en planlagt vejomlægning, men blev på initiativ af Dansk-Jernbaneklub fredet i 1972. Fra 1978 lejede Museumsbanen Maribo – Bandholm sig ind i bygningen og købte denne i 1984 af Lollandsbanen. Bandholm Stationsbygning fungerer i dag som museum.

Beskrevet af Museum Lolland-Falster, 2011

— KILDER

Bandholm Stationsbygning – Rapport om bygningens tilstand med forslag til istandsættelse, Arkitektfirmaet Arp & Nielsen, juni 1994.

Museumsbanen Maribo Bandholm

— MILJØMÆSSIG VÆRDI

Bandholm Jernbanestation har en miljømæssig værdi ved sammenhængen med hele banestrækningen, hvor bygningen fungerer som den ene endestation med Maribo station og remise som den anden. Imellem de to stationer er tre trinbrætsstationer på strækningen, Grimstrupvej, Maglemer og Merritskov.

Stationens omgivelser har et genskabt miljø med perron, banelegeme, vandkran og signaler, hvilket får miljøet omkring stationen til at fremstå som et samlet og helstøbt kompleks.

— KULTURHISTORISK VÆRDI

Stationsbygningen var ved sin opførelse i 1869 en moderne bygning med blank mur og skiffertag med lav taghældning. Bygningen kulturhistoriske værdier knytter sig til de endvidere til de historicistiske detaljer, i form af et markeret midterparti, rundbuede vinduer, gavltrekanter og runde vinduer.

Disse elementer er trods flere ombygninger stadig tydeligt aflæselige.

Desuden kan funktionen som station stadig aflæses i den restaurerede, nordlige halvdel af bygningen, hvor der stadig er billetkontor og venteværelse.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

Bygningens arkitektoniske kvaliteter ligger i den gennemgående symmetri, som ses ved det fremhævede midterparti, murværkets mange detaljer, fremhævede dørpartier, vinduer, gesimsen og de mange murede bånd. De murede detaljer går hele vejen rundt om bygningen og binder facader og gavle sammen til et volumen.

Indvendigt ses de arkitektoniske kvaliteter i den bevarede, nordlige del hvor loftet består af murede, pudsede buer, der giver loftet et let udtryk. Væggenes brystningspaneler er malet mørkegrønne ligesom alle døre og karme om vinduerne. Det fremstår som et helstøbt inventar, sammen med terrassogulvet, der findes i både venteværelse og vindfang.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

I bygningens ydre knytter de bærende fredningsværdier sig til den blanke mur og alle bygningsdetaljer, herunder rundbuer, gavltrekanter, gesims, bånd, brystningsblændinger og de ældre vinduer. Hertil kommer den traditionelle materialeholdning.

I bygningens indre knytter de bærende fredningsværdier sig til den nordlige halvdels indretning og generelle materialeholdning, herunder det hvælvede loft, de høje paneler og terrassogulvet.

— ANBEFALINGER

Det anbefales at man ved en istandsættelse af lejligheden i den sydlige del af bygningen, udskifter overfladerne til materialer, der er bedre passende til bygningens udtryk og tid.